

Korisnik: Udruga za promicanje dobrog upravljanja i rada Pomak

Kontakt: Adrijana Cvrtila, udruga.pomak.cvrtila@gmail.com

Naziv projekta: Pomaknimo Hrvatsku – stvorimo poticajno okruženje za zviždače

Odobrena sredstva: 29.938,60 EUR

Trajanje projekta: 12 mjeseci (01.09.2023.-30.09.2024.)

Cilj: Šira javnost ne razumije u potpunosti važnost i ulogu zviždača u razotkrivanju korupcije, sami potencijalni zviždači ne znaju svoja prava, način prijave nepravilnosti i sva ograničenja koja ih čekaju na dugotrajnom i mukotrpnom putu prijave nepravilnosti, a političke grupacije i elite smatraju ih smetnjom i opasnosti, a ne korektivom dobrog upravljanja. Cilj projekta je stvaranje pozitivne klime i poticajnog okruženja za zviždače, educirati ih o pravima, načinima kako ostvariti ta prava, te im dati pravno savjetovanje koje bi ih potaknulo na prijavu nepravilnosti. Široj javnosti i ostalim dionicima u sustavu proširiti ćemo znanje o ljudskim pravima, ali i implementaciji prava koje imaju iz EU direktive o zviždačima i EU povelje o ljudskim pravima. Konačno, tijekom cijelog projekta, prikupljati ćemo podatke o zviždačima, napraviti detaljnu analizu njihove demografije, stanja i potreba, što će rezultirati izradom Izvještaja o stanju zviždača u i implementaciji EU direktive o zviždačima u RH, koje ćemo predstaviti na okruglom stolu i pozvati zakonodavce, watch-dogove, pravobraniteljstvo i ostale ključne aktere da koriste dobivene podatke i budu uključeni u zaštitu zviždača i prevenciji korupcije na svim razinama u Republici Hrvatskoj.

Očekivani rezultati:

- Povećana svijest potencijalnih zviždača i javnosti o EU Direktivi za zviždače i EU povelji o ljudskim pravima kroz razvijanje edukativnih materijala (e-book – digitalni priručnik od mini malno 16 stranica, A5 formata, namijenjen potencijalnim zviždačima, koji će biti dostupan na web stranici za čitanje i slanje putem maila nakon ispunjavanja kontakt obrasca), minimalno 10 objava u medijima o projektu, svijest o EU direktivi za zviždače i EU povelje o ljudskim pravima podignuta kod minimalno 75 % sudionika i sudionica (publike) okruglog stola (broj sudionika 20), izrađen i diseminiran kontakt obrazac za prijavu nepravilnosti.
- Pružena podrška kroz pravno savjetovanje za minimalno 40 potencijalnih zviždača/zviždačica.
- Povećan korpus znanja o potrebama i stanju zviždača u RH kroz pisanje 1 istraživačkog izvještaja o zviždačima koji je izrađen od strane stručnjaka, objavljen na web stranici nositelja projekta i dostavljen relevantnim dionicima (data analiza prikupljenih podataka o zviždačima temeljem detaljnog upitnika, detaljne tablice faktora (demografskih, socijalnih, ekonomskih), statističke tablice i analize rezultata praćenja procesa prijave, izvještaj o stanju i potrebama zviždača u RH), minimalno 16 A5 stranica.

Postignuti rezultati:

U razdoblju provedbe projekta od 01.09.2023. godine do 20.09.2024. godine, Korisnik je ostvario **Rezultat 1** - Povećana svijest potencijalnih zviždača i javnosti o EU Direktivi za zviždače i EU povelji o ljudskim pravima. Razvijen je e-book "Priručnik za prijavitelje nepravilnosti" koji je preuzelo 193 osoba, a diseminiran je na 22 institucije, u 11 medija i 13 organizacija civilnog društva. Projekt je bio dobro medijski popraćen te je ostvarena 31 objava u medijima. Održan je okrugli stol na temu (O)ČISTIMO HRVATSKU OD KORUPCIJE te je pristuovalo 23 sudionika kojima je prezentiran „Priručnik za prijavitelje nepravilnosti“ i provedena je panel rasprava na temu - Izazovi, problemi i položaj prijavitelja nepravilnosti u Hrvatskoj. Ispitana je svijest o EU direktivi za zviždače i EU povelje o ljudskim pravima

na uzorku od ukupno 674 ispitanika opće populacije RH te se svijest o EU direktivi za zviždače i EU povelje o ljudskim pravima opće populacije RH povećala za 1%.

Rezultat 2 - Pružena podrška kroz pravno savjetovanje za 40 potencijalnih prijavitelja nepravilnosti, ostvaren je. Pomoću izrađenog i diseminiranog kontakt obrasca za prijavu nepravilnosti objavljenog na web stranici Korisnika koji je i diseminiran na 20 društvenih mreža, 22 institucije, 13 OCD-a, 53 osoba kontaktiralo je Korisnika. No, sudeći prema razlozima navedenim u kontakt obrascima zaključak je da svega 3-4 osobe, koje su se obratile za pravnu pomoć, potpadaju pod Zakon o zaštiti prijavitelja nepravilnosti. Svi prijavitelji nepravilnosti upućeni su na pravnicu koja je pravno stručna za prijavitelje nepravilnosti te su korisnici savjetovani i dodatno educirani o tome tko se smatra prijaviteljem nepravilnosti i što predstavlja nepravilnost u smislu Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti i EU Direktive o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije te EU Povelje o ljudskim pravima. Tijek pružanja pomoći sumiran je u Izvještaju o komunikaciji i pravnom savjetovanju.

Rezultat 3 - Povećan korpus znanja o potrebama i stanju zviždača u RH se realizirao kroz Izvještaj o nalazima istraživanja o razini znanja i stavova opće populacije vezano za korupciju i zviždače u RH koje je provedeno online, ispitanici su prikupljeni putem javnih objava na mrežnim stranicama Udruge Pomak, socijalnih mreža i snowball metodom. Izvještaj je poslan na 123 relevantna dionika. Zaključak kvantitativne analize podataka ukazuje na ukupno nisku razinu znanja i svijesti opće populacije vezano za korupciju i daljnje postupanje temeljem iste u Republici Hrvatskoj. Vidljiva je visoka polariziranost stavova i mišljenja, te naginjanje ka ekstremnim i/ili defetističkim stavovima vezano za korupciju i zviždače u RH, bez uporišta u znanju i činjenicama.

Razlike između dva ispitivanja vezano za djelovanje intervencijskih aktivnosti dobivene su u većini ispitanih čestica. Razlike od 1 i više postotna boda (prije-poslije) dobivene su u percepciji: korupcija stvara ozbiljne probleme u razvoju društva (povećanje 2%), korupcija je prisutna u hrvatskom privatnom sektoru (povećanje 6,3%), korupcija je prisutna na svim razinama rada u hrvatskoj (smanjenje 2,6%). U informiranosti i transparentnosti (postoji li u RH informiranost i transparentnost u upravljanju javnim sredstvima) još više ispitanika je izjavilo da ne postoji (povećanje 3,2%). U percepcijama mjera za poboljšanje pozicije zviždača dobivena je značajna razlika u većoj potrebi za kvalitetnim zakonima koji štite zviždače (povećanje 3,7%), većim brojem prijavitelja nepravilnosti (smanjenje 5,8%), sustavnom edukacijom i promicanjem vrijednosti dobrog upravljanja i poslovanja (smanjenje 4,3%) i promjenom stavova i vrijednosti društva prema prijaviteljima nepravilnosti (smanjenje 2%).

Kvalitativna analiza odgovora otkriva spektar povjerenja i skepticizma među ispitanicima u vezi prijave korupcije. Dok neki ispitanici pokazuju povjerenje u službene kanale poput Pučkog pravobranitelja i pravosudnih institucija, drugi izražavaju značajno nepovjerenje ili nesigurnost o učinkovitosti bilo kojeg mehanizma za prijavu. Ova analiza naglašava potrebu za poboljšanjem svijesti i možda reformama kako bi se izgradilo povjerenje u institucije i procese za borbu protiv korupcije. Iz rezultata istraživanja evidentno je kako je potrebno uložiti još više truda u edukaciju šire javnosti vezano za korupciju i prijavitelje nepravilnosti, dati im adekvatnije alate za borbu protiv korupcije, te napraviti veći pritisak na službene institucije u cilju povećanja transparentnosti poslovanja, a time i povjerenja građana u institucije.